بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

پشت بە حوکمی بڕگەی (١) لە ماددەی (٥٦)ی یاسای ژمارە (١)ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراوو، لەسەر داوای ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان، پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق لە دانیشتی ئاسایی ژمارە (٣٣)ی رۆژی ٢٠١٣/٦/١٩ بڕیاری دەرچوواندنی ئەم یاسایەی دا:

یاسای ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠١٣
یاسای هەمواری حەوتەمی یاسای هەڵبژاردنی
پەرلەمانی کوردستان ـ عێراقی ژمارە (١)ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراو

ماددەی یەکەم:

(ماددەی دووەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

ماددەی دووەم:

هەڵبژاردنەکان بە دەنگدانی نهێنیی راستەوخۆ بەپێی سیستەمی لیستی کراوەی سنووردار ئەنجام دەدرێت.

ماددەی دووەم:

بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی (شەشەمی دووبارە)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

ماددەی شەشەم (دووبارە):

یەکەم: کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکان دەچێتە جێگەی دەستەی باڵای هەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق کە لەم یاسایەدا هاتووە بۆ سەرپەرشتیکردنی هەڵبژاردنەکانی پەرلەمان و بەڕێوەبردنی بەپێی حوکمەکانی بڕگەی (٤)ی ماددەی (٢)ی یاسای کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکانی ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠٠٧، تاوەکو پێکهێنانی دەستەی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردن و راپرسی لە کوردستان ـ عێراقدا.

ماددەی سێیەم:

(ماددەی حەڤدەم)ی یاساکە هەڵدەوەشێندرێتەوە.

ماددەی چوارەم:

ماددەی (بیست و نۆیەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

ماددەی بیست و نۆیەم:

یەکەم: لە دوای دڵنیابوون لە لێهاتەیی دەنگدەر، لەوەی هەڵگری رەگەزنامەی عێراقیە، پسوولەی دەنگدانی ڕادەست دەکرێت و ناوی نیشانە دەکرێت و بۆ پێگەی دیاریکراو بۆ دەنگدان ڕێنمایی دەکرێت.

دووەم: دەنگدەر بۆی هەیە ناوی یەکێك لەو قەوارە سیاسیانەی لە پسوولەی دەنگداندا نووسراون نیشانەبکات و ناوی یەکێك لە پالێوراوانی هەمان قەوارە نیشانەبکات یان تەنها قەوارە سیاسیەکە نیشانەبکات.

سێیەم: ئەو دەنگدەرەی خوێندنەوەو نووسین نازانێت بۆی هەیە پشت ببەستێت بەوەی دەستنیشانی دەکات بۆ پڕکردنەوەی پسوولەی دەنگدانەکە.

چوارەم: نوێنەرایەتیکردن لە دەنگداندا ڕێگەی پێنادرێت.

ماددەی پێنجەم:

(ماددەی سییەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

ماددەی سییەم:

یەکەم: سەرۆکی لێژنەی بنکەی هەڵبژاردن پاراستنی ڕێککاریی لە بنکەکەی لە ئەستۆ دەگرێت، وە بۆی هەیە تەنها پشت ببەستێت بە پۆلیسی خۆجێیەتی سەر بە وەزارەتی ناوەخۆ لە هەرێمداو ئەو ڕێکارانە بگرێتەبەر کەوا باش بەرێوەچوونی هەڵبژاردنەکان و دروستیان مسۆگەر بکات.

دووەم: هێزەکانی ئاسایشی ناوەخۆو چەکداران بۆیان نیە بچنە نێو بنکەکانی هەڵبژاردن تەنها لەسەر داواکاری سەرۆکی لێژنەوە نەبێت.

ماددەی شەشەم:

ماددەی (سی و پێنجەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

ماددەی سی و پێنجەم:

لێژنەکانی بنکەکانی هەڵبژاردن هەڵدەستن بە ڕێکخستنی کۆنووسی واژووکراو لە لایەن خۆیانەوە بۆ ئەنجامەکانی دەنگدان و سەرجەم بەڵگەنامە تایبەتەکانی پرۆسەی هەڵبژاردنی لەگەڵدا هاوپێچ دەکرێت و لە زەرفێکی داخراوی مۆرکراو بە مۆرەکەی خۆی دادەنرێت بۆ سپاردنی لە لای کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆ، و دانەیەکی کۆنووسی کۆتایی کە لە لایەن نوێنەرانی قەوارە بەشداربووەکانەوە واژووکراوە دەدرێتە قەوارە بەشداربووەکانی هەڵبژاردن.

ماددەی حەوتەم:

ماددەی (سی و شەشەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

ماددەی سی و شەشەم:

یەکەم: تێکڕای هەڵبژاردن بەپێی ئەم میکانیزمەی خوارەوە دیاری دەکرێت:

١- کۆی گشتی دەنگە دراوە دروستەکانی ئەو پێکهاتانەی لە ماددەی (٣٦ دووبارە)ی ئەم یاسایەدا ئاماژەیان بۆکراوە دابەش دەکرێتە سەر ژمارەی ئەو کورسیانەی بۆ هەر پێکهاتەیەك تەرخان کراوە بۆ دەرهێنانی تێکڕای هەڵبژاردن بۆی.

٢- ئەو دەنگانەی دەمێننەوە دابەش دەکرێنە سەر ژمارەی کورسیەکانی پەرلەمان پاش لێ کەمکردنەوەی ژمارەی ئەو کورسیانەی لە (١)ی سەرەوە ئاماژەی بۆکراوە، بۆ دەرهێنانی تێکڕای هەڵبژاردنی ئەو قەوارانەی حوکمەکانی ماددەی (٣٦ دووبارە)ی ئەم یاسایە نایانگرێتەوە.

دووەم: ژمارەی ئەو کورسیانەی کەوا هەر قەوارەیەك بەدەستیهێناوە بەپێی ئەم میکانیزمەی خوارەوە دیاری دەکرێت:

١- دابەشکردنی ئەو دەنگانەی هەر قەوارەیەك بەدەستیهێناون بەسەر تێکڕای هەڵبژاردن، کە بەپێی بڕگەی (یەکەم)ی سەرەوە دەرهێنراوە، بۆ دیاریکردنی ژمارەی ئەو کورسیانەی قەوارەی پەیوەندار بەدەستیهێناون.

٢- لە حاڵەتی دەستنەکەوتنی تێکڕای هەڵبژاردن لەلایەن هیچ قەوارەیەکی کێبڕکێکار لەسەر ئەو کورسیانەی لە ماددەی (٣٦ دووبارە) ئاماژەیان بۆکراوە، ئەوا یەك کورسی دەبەخشرێتە ئەو قەوارەیەی کەوا زیاترین دەنگی لە نێو پێکهاتەکەدا هێناوە.

سێیەم : ئەو کورسیانەی لە ئەنجامی دەستکەوتنی ماوەدەنگ کە نەگاتە تێکڕای هەڵبژاردن بەبەتاڵی دەمێننەوە دەبێتە هی ئەو قەوارانەی کەوا زۆرترین ماوەدەنگیان بەدەستهێناوەو بەشێوەیەکی یەك لە دوای یەك.

ماددەی هەشتەم:

ماددەی (سی و حەوتەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

ماددەی سی و حەوتەم:

یەکەم: ناوی پاڵێوراوانی قەوارەکە دووبارە ریزبەند دەکرێنەوە بەگوێرەی ئەو دەنگانەی هەر یەکێکیان بەدەستیهێناوەو کورسیەکانیان پێ دەبەخشرێت سەرەتا بەوەی بەرزترین دەنگی بەدەستهێناوە تاوەکو دیاریکردنی سەرجەم ئەو کورسیانەی قەوارەکە بەدەستیهێناون.

دووەم: لە حاڵەتی نەهاتنەکایەی ڕێژەی تەرخانکراو بۆ ئافرەتان کە لە بڕگەی (١)ی ماددەی (٢٢)ی یاساکەدا هاتووە، ئەوا ژمارەی پێویستی ئافرەتان لە نێوان ئەو براوانەی لە (یەکەم)ی سەرەوە ئاماژەیان بۆکراوە بەگوێرەی ئەو دەنگانەی بەدەستیانهێناوە، پێش دەخرێن.

سێیەم:

١– دەستەی باڵا ئەو ڕێژە سەدییەی هەر قەوارەیەك بەدەستیهێناوەو ئەو كورسیانەی پەرلەمانی كە بردویەتیەوە ڕادەگەیەنێت.

٢– دەستەی باڵا ناوی براوەكانی ئەندامێتی پەرلەمانی كوردستان – عێراق ڕادەگەیەنێت.

ماددەی نۆیەم:

لە حاڵەتی بەتاڵمانی هەر كورسییێك، ئەوا لە لایەن پاڵێوراوانی ئەو قەوارەیەی خاوەن كورسیەكەیە پڕ دەكرێتەوە، ئەویش بە بەخشینی بەو پاڵێوراوەی زۆرترین دەنگی بەدەستهێناوە، وە لە حاڵەتی یەكسان بوونی دەنگەكان پاڵێوراواندا ئەوا پڕكردنەوەی كورسیە بەتاڵەكە بەگوێرەی ئەولەویەتی ڕیزبەندی ناوەكان لە لیستە بنەڕەتیەكەوە دەبێت.

ماددەی دەیەم:

بڕگەی (یەكەم)و (دووەم)ی ماددەی (شەست و یەكەم)ی یاساكە هەڵدەوەشێندرێنەوە.

ماددەی یازدەم:

كار بە هیچ دەقێكی یاسایی یان بڕیارێكی ناكۆك لەگەڵ حوكمەكانی ئەم یاسایەدا ناكرێت.

ماددەی دوازدەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندارەكان حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن.

ماددەی سێزدەم:

ئەم یاسایە لە ڕێكەوتی دەرچوواندنی جێبەجێ دەكرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی كوردستان)دا بڵاودەكرێتەوە.

د. ارسلان بایز اسماعیل
سەرۆكی پەرلەمانی كوردستان ـ عێراق

هۆیە پێویستكارەكان

بۆ خۆگونجاندن لەگەڵ پێداویستیەكانی سیستەمی هەڵبژاردنی نوێی پەرلەمانی كوردستان – عێراق، ئەوا ئەم یاسایە دەرچووێندرا.

تێبینی/ ئەم یاسایە بەبڕیاری ژمارە (٤٦٢) ی ساڵی ٢٠١٣ لەلایەن سەرۆكی هەرێمی كوردستان پەسەندكرا.